

Публікація цього матеріалу стала можливою у рамках Проекту
«Розбудова структур надання послуг та освітнього потенціалу
для психосоціального забезпечення у Східній Україні»,
що реалізується
Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit
за дорученням Федерального уряду Німеччини».

співпраця з
німеччиною
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Виконавець:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ ПРОГРАМ ВТРУЧАННЯ НА ОСНОВІ МКФ

ПІДВИЩЕННЯ
КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦІВ
З НАДАННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ
ПОСЛУГ ПРИ РОБОТІ
В СЕНСОРНІЙ КІМНАТІ

м. Запоріжжя

2022

ВСТУП

За останні роки у нашій державі відбувається зміна парадигми надання професійної допомоги дітям та їх сім'ям. На зміну відокремленим одна від одної, медичній та соціальній моделі надання допомоги дітям з особливими потребами, втілюється в життя біопсихосоціальна модель.

У громадах з'являється можливість надавати різні види послуг: послугу раннього втручання, денного догляду, розширення інклюзивного середовища у дитячих садках і школах. Працює система інклюзивно-ресурсних центрів. Відкриваються територіально доступні сенсорні кімнати.

Використання МКФ-ДП відкрило нові можливості допомоги дітям з особливими потребами та їх сім'ям.

Біопсихосоціальна модель допомоги дітям з особливими потребами орієнтована на ідеї нормалізації життя дітей та їх сімей; інтеграцію дітей до суспільства, створення доступного середовища.

Біопсихосоціальна модель відображена у Міжнародній класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я для дітей та підлітків [МКФ-ДП, 2007 р.).

В ракурсі МКФ-ДП обмеження життєдіяльності дитини – це також соціальна проблема, основні причини обмежень дитини у факторах середовища. Фахівці та батьки можуть впливати на фактори середовища, і, таким чином, змінювати якість життя дитини. Це оптимістичний погляд, бо тоді кожна дитина зможе підвищити свій рівень активності і участі в повсякденному житті завдяки зміні факторів середовища.

Загальна інформація про МКФ - ДП

Класифікація описує весь комплекс життєдіяльності - функціонування дітей та підлітків та відображає всі зміни, зв'язані з ростом та розвитком. «Складові здоров'я», які описує МКФ-ДП, визначають із чого воно складається і таким чином, МКФ-ДП визначає нейтральну позицію по відношенню до етіології захворювань, а сконцентрована виключно на класифікації здоров'я та всіх обставин пов'язаних зі здоров'ям.

МКФ-ДП описує функціонування новонароджених дітей, дітей раннього віку, дошкільного та шкільного віку, підлітків до 18 років.

МКФ-ДП призначена для використання практичними лікарями, медичними працівниками, педагогами, психологами, реабілітологами, батьками, науковцями, політиками та соціальними робітниками для всіх, кому потрібно документальне підтвердження характеристик здоров'я та функціонування дітей та підлітків.

Всеохоплююча мета МКФ - забезпечити уніфікованою стандартною мовою та визначити рамки для опису показників здоров'я та показників пов'язаних зі здоров'ям.

Таким чином домени описані з позиції організму, індивіда та суспільства надають змогу аналізувати функціонування та обмеження життєдіяльності дитини та формувати концептуальну модель прийняття рішень.

МКФ-ДП використовує понятійну мову, яка може бути застосована всіма фахівцями, як в наукових дослідженнях, так і під час вирішення практичних задач.

При переважаючому характері функціональності МКФ-ДП вона все ж таки є різноплановою

класифікацією з багатоаспектною взаємодією. З філософської точки зору МКФ-ДП описує здоров'я та функціонування дітей і є основою фундаментальних прав людини з інвалідністю, обмеженням життєдіяльності, визначені Конвенцією ООН про права інвалідів (ООН, 2006).

В основі МКФ-ДП є відображення холистичного підходу (whole-цілий, цілісний) з фокусом уваги не на хворобу або проблему, а на особистість, яка має потреби тіла, духа та соціальної взаємодії.

МКФ-ДП описує фактори навколишнього середовища, які взаємодіють зі всіма цими доменами. Таким чином всі категорії дозволяють користувачу практично відобразити профіль функціонування та обмежень життєдіяльності дитини відображений у рамках окремих доменів.

Система кваліфікаторів, яка використовується у рамках міжнародної класифікації дітей та підлітків, дозволяє оцінити динаміку втручання. Використання будь якого коду повинно супроводжуватися принаймні одним кваліфікатором. Всі компоненти визначаються кількісно з використанням однієї загальної шкали.

Формат надання допомоги дітям з особливими потребами та їх сім'ям

Алгоритм прийняття рішень командою фахівців складається з двох частин, які є етапами одного процесу. Див. додаток

Перша частина - оцінка.

Друга частина - втручання.

ОЦІНКА			ВТРУЧАННЯ		
Крок 1	Крок 2	Крок 3	Крок 4	Крок 5	Крок 6
Опис "Ситуація на сьогодні"	Функціональна проблема	Пояснення проблеми	Функціональна мета	Втручання (Що, хто, коли)	Оцінка результату

Створення програми втручання починається з прояснення та погодження запиту батьків. На

основі запиту міждисциплінарна команда фахівців вивчає рівень розвитку дитини та умови в яких дитина реалізує увесь свій потенціал – весь комплекс життєдіяльності дитини та сім'ї.

Погоджений запит: спрямований на залучення дитини у реальну життєву ситуацію; в результаті його реалізації підвищується якість життя дитини; запит повинен бути реалістичним та актуальним для самої дитини.

У фокусі фахівців діагностика можливостей в «ситуації на сьогодні».

На командній зустрічі відбувається створення індивідуальної програми втручання згідно концептуальної моделі- алгоритму прийняття рішень командою фахівців .

Системні рішення приймаються, ґрунтуючись на запиті батьків. Для створення індивідуальної програми втручання для дитини враховуються особистісні чинники.

Особистісні чинники: мотивація дитини. Важливо завжди розуміти: Що актуально для дитини? Яка мотивація дитини? До чого прагне сама дитина?

Алгоритм дій фахівців (лікар, психолог, фізичний терапевт, педагог).

На командній нараді відбувається представлення дитини фахівцями (на підставі даних з профілю МКФ-ДП, в якому описана інформація про дитину)

Фахівці, які проводили первинну зустріч з родиною, представляють погоджений запит родини та можливості дитини на теперішній час- «ситуація на сьогодні».

Відбувається аудит інформації з урахуванням запиту; структурування опису «ситуації на сьогодні». Під час опису "ситуації на сьогодні", важливо враховувати сильні і слабкі сторони дитини на сьогоднішній день. Оцінити активність і участь дитини, оцінити фактори навколишнього середовища, структури і функції організму.

Під час опису функціональної (ключової) проблеми - важливо знати, яка мотивація дитини. Необхідно сформулювати проблему для дитини в цілому і думати про її соціальну участь. Що заважає дитині бути залученою в життєву ситуацію?

Ключова проблема-причина по якій дитина не може брати участь у будь-якої активності сім'ї, яка їй необхідна і актуальна в даний момент. Пояснення проблеми завжди проводиться на трьох рівнях: активність і участь, фактори навколишнього середовища, структури і функції організму. На кожному рівні необхідно аналізувати причини обмежень життєдіяльності.

Функціональні (терапевтичні) цілі обговорюються з батьками та формуються за принципом SMART:

Specific - індивідуальна, конкретна;

Measurable - може бути виміряна;

Achievable - може бути досягнена; не суперечить іншим цілям і планам;

Realistic - реалістична;

Timed - може бути виміряна та обчислена в часі.

Батьки є активними учасниками реалізації програми. Вони знаходяться з дитиною більшу частину часу, та можуть реалізувати програму в природному середовищі. Батьки і фахівець координують свої дії на заняттях в сенсорній кімнаті.

Батьки разом з фахівцем створюють план дій в різних життєвих ситуаціях (наприклад, прогулянка, виконання домашніх завдань школярем та т.п.) За потребою батьки ведуть щоденник спостережень за поведінкою дитини.

Втручання.

Планування втручання також завжди проводимо на трьох рівнях: активність і участь, фактори навколишнього середовища, структури і функції організму.

У кожному рівні необхідно дати відповідь, ґрунтуючись на результатах аналізу причин. Пояснення проблеми та втручання безпосередньо пов'язані. Фахівці формують конкретні терапевтичні цілі і здійснюють своє втручання. При складанні плану дій для кожного фахівця, необхідно відповісти на питання: «Хто за що відповідає? Яким способом буде досягнута мета?».

Кожен фахівець має чіткий план з урахуванням загальної мети. Команда фахівців проводить зустріч з батьками для узгодження спільних дій для реалізації індивідуальної програми. Цілі втручання: навчити батьків створювати для дитини такі умови, в яких при мінімальній допомозі батьків, дитина отримає максимальні можливості для реалізації власного потенціалу.

Після реалізації загального плану дій необхідно провести оцінку динаміки розвитку дитини-вивчити продуктивність втручання (з можливістю використання системи кваліфікаторів).

ВИСНОВКИ:

МКФ-ДП дає можливість фахівцям різних напрямків розмовляти єдиною професійною мовою. Завдяки спілкуванню в команді фахівці отримують міждисциплінарні знання. Алгоритм прийняття професійних рішень та створення програм допомоги в підході МКФ-ДП підвищує якість послуг, що надаються сім'ям; надає можливість оцінювати ефективність втручання. Фахівці відчують більше задоволення від своєї роботи.

Батьки прагнуть співпрацювати зі спеціалістами, бо вони мають можливість обговорити запит актуальний для дитини та родини. Разом з фахівцями оцінюють активність і участь дитини в повсякденному житті та мають можливість стати експертами в розвитку своєї дитини та співавторами програм допомоги, застосовують стратегії втручання в повсякденному житті

Додатки

Опис "Ситуація на сьогодні"	Функціональна проблема	Пояснення проблеми	Функціональна мета	Втручання (Що, хто, коли)
Вкажіть отриману інформацію. Сильні і слабкі сторони.	Сформулюйте проблему для дитини в цілому.	Активності/Участь Проаналізуйте причини проблеми!	Загальні цілі з термінами.	ЩО буде зроблено? КОЛИ?
Розподіліть інформацію за трьома компонентами МКФ-ДП.	Думайте про соціальну участь – що це означає для дитини?	Фактори середовища Подумайте про всі компоненти!	Можуть бути більш детальні цілі на додаток	Хто є відповідальним?
Це прояснює картину.	Це допоможе дитині знайти мотивацію для дій!	Функції/структури організму Використовуйте всю доступну інформацію!	Встановіть пріоритети!	З'єднайте методи з поясненнями!